Aan	Algemeen Bestuur
Van	Dagelijks Bestuur
Kopie aan	RBA
Datum	10 februari 2025
Betreft	Lessen uit het onderzoek “Storten en Tekorten”

NOTITIE

1. Inleiding

In 2021 heeft onderzoeksbureau Necker van Neam (zie bijlage 1) op verzoek van de 8 regiogemeenten een gezamenlijk raadsonderzoek gedaan naar de stortplaats Avri. In het onderzoek van de raden stonden twee sporen centraal: waarheidsvinding (wat is er precies gebeurd tussen Avri en de provincie Gelderland?) en communicatie (hoe is de communicatie tussen Avri en provincie verlopen en hoe is dit met de raden gecommuniceerd?). In deze notitie gaan we in op de lessen uit dit rapport en de interventies die Avri daarop heeft gedaan. Centraal daarin staan het versterken van de rol en positie van de gemeenteraden en het Algemeen Bestuur (AB). De vier lessen zoals geformuleerd in het rapport zijn:

- ✓ Sneller bestuurlijk opschalen bij politiek-bestuurlijk relevante onderwerpen
- ✓ Versterking van de eigenaarsrol
- ✓ Investeren in het goed betrekken van gemeenteraden
- ✓ Goede ontsluiting van informatie

Het bestuur heeft in een extra AB-vergadering van 17 november 2021 over dit rapport gesproken en nog twee keer informeel in een open sfeer over de vier lessen uit het rapport ‘Storten en tekorten’ en over de besprekingen van dit rapport in de verschillende gemeenteraden. Dat heeft geleid tot het volgende statement:

“Wij hebben als AB van Avri goed gehoord dat veel gemeenteraadsleden aansluiting en betrokkenheid missen, zowel ten aanzien van de kaderstellende rol als ten aanzien van de controlerende rol. In sommige gemeenten is daaraan toegevoegd dat het construct Gemeenschappelijke Regeling wellicht niet langer de meest geëigende of beste vorm is, juist vanwege het ontbreken van een directe invloed op de beleidsmatige koers en continuïteit van Avri. Om de rol en positie van het AB en van de raden te versterken en vertrouwen te herstellen, is verandering nodig. Als leidraad hierbij hanteren we de lessen uit het rapport ‘Storten en tekorten’, omdat wij ons daar allemaal - Avri-bestuurders én raadsleden - unaniem achter hebben geschaard.”

2. De lessen

2.1. Sneller bestuurlijk opschalen

Beschrijving van de les:
Het belang van tijdig bestuurlijk opschalen, ook bij technisch ogende onderwerpen.

Besef dat hoe technisch een onderwerp ook is, er altijd een politieke component bestaat die ineens urgent kan worden. Bestuurlijke betrokkenheid, of een systeem om indien nodig snel te kunnen opschakelen, is dan ook essentieel. Ook bij heel technische onderwerpen moet steeds de vraag gesteld worden wat politiek-bestuurlijk relevant is of kan worden. Die inschatting vraagt in eerste instantie iets van de ambtelijke

organisatie, maar bestuurders hebben zeker ook zelf een rol in het signaleren van politiek-bestuurlijke aandachtspunten. Daar is (tijdige) bestuurlijke betrokkenheid voor nodig. Indicaties om op te letten zijn potentieel grote financiële consequenties die inwoners direct kunnen raken en zaken als veiligheid en volksgezondheid.

Interventies
Per 2022 wordt binnen Avri gewerkt met een DB+ constructie. Hierbij hebben alle leden van Algemeen Bestuur toegang tot de vergaderstukken en de vergadering van het Dagelijks Bestuur. Deze manier van werken is oorspronkelijk tijdelijk ingesteld. De ervaring met deze manier van een “open” DB+ zijn positief. Er wordt door verschillende bestuursleden gebruik van gemaakt. Het leidt tot meer transparantie en meer betrokkenheid van bestuursleden. Per AB-vergadering van 19 december 2024 is de tijdelijke DB+ constructie omgezet in een permanente werkwijze.

2.2. Versterking van de eigenaarsrol

Beschrijving van de les:
De eigenaarsrol van de gemeenten verdient versterking.

Aandacht vanuit de gemeenten voor de eigenaarsrol verdient versterking. Dat betekent onder meer een zichtbare en duidelijke rol voor colleges (in AB/DB) en ambtelijk tegenspel vanuit gemeenten zelf. Dat kan door strategische vraagstukken over het functioneren van Avri eerder te agenderen, het eigenaarschap duidelijker te verankeren binnen het college door deze rol te scheiden van het opdrachtgeverschap en de ambtelijke organisatie beter toe te rusten. Binnen Avri kan de positionering van het DB en AB worden versterkt door de ambtelijke rolopvatting te verhelderen en te bestendigen. Richting gemeenteraden, bijvoorbeeld op platformbijeenkomsten, kan het AB een meer zichtbare rol vervullen en kan het zich explicieter verantwoorden over het gevoerde beleid.

Interventies
Vanuit de raadscommissie Houtskoolschets (zie ook 3.3.) is het verzoek gekomen om de besturingsstructuur van Avri te onderzoeken. Dit onderzoek is in 2025 gestart met hoofdvraag: *Hoe kan de besturingsstructuur van Avri worden ingericht, zodat deze gemeenten en Avri in positie brengt en ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid kan werken aan het gezamenlijke belang?* Het onderzoek is in volle gang en we verwachten dat het eindrapport medio februari 2026 gereed is. Daarna wordt het rapport ter bestuurlijke besluitvorming aangeboden.

Daarnaast zijn er afspraken gemaakt met de ambtelijke ondersteuning. Deze afspraken zijn vastgelegd in het document ‘werkafspraken en omgangsregels RBA 2025’ (zie bestuurlijke evaluatie[1]). Dit document verwoordt hoe RBA en Avri samen vormgeven aan een open, effectieve en toekomstgerichte samenwerking. Het biedt houvast én ruimte: houvast door heldere afspraken en ruimte door met elkaar uitgesproken basisprincipes zoals vertrouwen, nieuwsgierigheid en eigenaarschap. Zo creëren we samen een samenwerkingsvorm die bijdraagt aan goede besluitvorming, ten gunste van vernieuwing en het verder vergroten van onze maatschappelijke waarde.

[1] AB 13 mei 2026

2.3. Investeren in het betrekken van gemeenteraden

Beschrijving van de les:
Het goed betrekken van gemeenteraden vraagt een stevige investering.

Het goed betrekken en positioneren van gemeenteraden gaat niet vanzelf, maar vergt een stevige investering. Hierin hebben zowel Avri en colleges, als de gemeenteraden zelf een rol. Ondanks initiatieven om betrokkenheid van raden te organiseren, wordt er afstand gevoeld. Daarnaast lopen informatie- en verantwoordingslijnen door elkaar. Voor het goed betrekken en positioneren van gemeenteraden zien we verschillende mogelijkheden. Te overwegen is om de platformbijeenkomsten zo in te steken dat raadsleden echt van gedachten wisselen met elkaar én met het AB. De constructie in Tiel en Culemborg van het aanwijzen van raadsrapporteurs die met bijzondere aandacht een specifieke gemeenschappelijke regeling volgen, kan ook de andere gemeenten helpen om de werklast wat te spreiden en om alle gemeenschappelijke regelingen de benodigde aandacht te schenken. Eventueel aansluitend bij het initiatief van de raadskring Regio Rivierenland kunnen zij elkaar opzoeken om gezamenlijk op te trekken en regie te nemen op de agenda. Daarnaast - of in plaats daarvan - kan het ook behulpzaam zijn om te werken met een eigen regionale auditcommissie.

Interventies
In 2023 wilden de gemeenteraden van regio Rivierenland een toekomstbeeld geschetst zien van de beoogde koers van Avri, in het licht van de duurzaamheids- en circulariteitsdoelen. Hiervoor is een raadscommissie ingericht. In deze raadscommissie zaten vertegenwoordigers van alle gemeenten. Tijdens een aantal bijeenkomst is de uitkomst van deze bijeenkomsten de Houtskoolschets opgeleverd. Deze Houtskoolschets was de basis voor het Strategisch Koersplan. Het werken met de raadscommissie is succesvol verlopen. Vanuit Avri zal vaker voorgesteld worden om bij grote strategische thema's te werken met raadscommissies.

Bij bestuurlijke onderwerpen van aanzienlijk politiek of financieel belang zal het Dagelijks Bestuur een zienswijze vragen aan de deelnemende gemeenteraden. Deze zienswijzen verwerken we in een zienswijze notitie en deze gaat met de besluitvormende stukken naar het algemeen bestuur. Het betrekken van de gemeenteraden is op deze manier is sinds 2024 ook vastgelegd in de tekst van de gemeentelijke begroting.

Met de griffiers vindt goede afstemming plaats over de wijze van verzoeken en verstrekken van voldoende ruimte in de gemeentelijke raadsagenda’s.

2.4. Goede ontsluiting van informatie

Beschrijving van de les:
Het belang van toegankelijke en transparante informatievoorziening.

Dat een goede ontsluiting van informatie belangrijk is in sturing op en verantwoording door een gemeenschappelijke regeling spreekt voor zich. De asynchrone betrokkenheid van de verschillende spelers binnen de gemeenschappelijke regeling benadrukt het belang van dit punt echter extra. Het laagdrempelig kunnen terugzoeken van wat eerder is besproken en gedeeld in bijvoorbeeld AB-vergaderingen of platformbijeenkomsten is in dit opzicht essentieel. In de reconstructie komt naar voren dat het nu nog niet zo eenvoudig is. Dit verbeteren draagt bij aan de informatie-uitwisseling, navolgbaarheid en het geheugen van wat er binnen Avri speelt en kan vragen en onduidelijkheden voorkomen

Interventies
De website van Avri is aangepast, waardoor de bestuurlijke besluitvorming makkelijker terug te vinden is. Vanwege de aangescherpte privacyregels zijn de gedateerde stukken die niet meer voldoen aan de huidige wetgeving tijdelijk van de site gehaald. Er wordt op dit moment hard gewerkt om ook deze stukken weer

beschikbaar te maken, in lijn met de huidige wetgeving. Daarnaast werken we toe naar we de mogelijkheid om de stukken te ontsluiten via een systemen dat vergelijkbaar met de gebruikelijke raadsinformatiesystemen van de gemeenten.

In 2021 zijn we gestart met de introductie van een “bestuurlijk overdrachtsdocument” om zo (nieuwe) bestuurs- en raadsleden efficiënt en toegankelijk te informeren over zaken rond bestuurlijke dossiers binnen de GR Avri. Voor de nieuwe bestuurders vanaf maart 2026 is een uitgebreider overdrachtsdocument opgesteld. Hiermee willen we de toekomstig bestuurder een warme/soepele start meegeven. Het document beschrijft wat de gemeenschappelijke regeling (GR)-Avri is en wat het betekent om bestuurder te zijn van deze ‘gemengde’ GR. Ook staan erin wat Avri is en doet, welke belangrijke onderwerpen actueel zijn en wat dit voor de betrokkenheid als bestuurder kan betekenen. Dat soms sprake kan zijn van verschillende ‘petten’ voor bestuurders die zowel gemeentebestuurder als AB-lid zijn, lichten we ook toe. Dit geldt ook voor de verschillende ‘petten’ voor AB-leden die eveneens lid zijn of worden van het dagelijks bestuur (DB) van Avri.

3. Conclusie en vervolg

In deze notitie zijn de interventies van de vier lessen uit de rapportage “Storten en Tekorten” beschreven. Deze notitie wordt ter vaststelling aangeboden het Algemeen Bestuur Avri van 9 juli 2026, als bijlage van de bestuurlijke evaluatie.

Bijlage 1: Storten en tekorten, Necker van Naem, 29 juli 2021